

**КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС, КРИМІНАЛІСТИКА,
ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ,
СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА,
СУДОВІ ТА ПРАВООХОРОННІ ОРГАНИ**

Заєць У.О.

*ад'юнкт відділу організації освітньо-наукової підготовки,
Харківський національний університет внутрішніх справ*

**ЩОДО ВІДШКОДУВАННЯ ФІЗИЧНОЇ ШКОДИ
У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСУАЛЬНОМУ
ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ**

Отже, фізична шкода – це вид шкоди, завданої кримінальним правопорушенням, представляє собою сукупність змін, які об'єктивно відбулись у стані людини як фізичної істоти (тілесні ушкодження, розлад здоров'я, біль). Безумовно, фізична шкода може бути завдана тільки людині, оскільки юридична особа не має ознак фізичної сутності (життя та здоров'я). На сьогоднішній день, фізична, і моральна шкода тісно між собою пов'язані. Тому відшкодування фізичної та моральної шкоди припускає можливість їх компенсації. При цьому поряд з цим має відбуватися відшкодування витрат, які пов'язані з нанесенням фізичної чи моральної шкоди (вартість ліків, медичних послуг, реабілітаційних заходів тощо).

У відповідності фізична шкода що завдається в матеріальній сфері, може бути об'єктивно оцінена, через що в певних випадках вона впливає на юридичну кваліфікацію діяння. Саме тому встановлення виду і ступеню шкоди, завданої кримінальним правопорушенням, є обов'язком посадової особи, що здійснює кримінальне провадження ч. 3 ст. 91 Кримінально-процесуального кодексу України (далі КПК України). Крім цього, фізична шкода, на відміну від моральної, може бути встановлена за узагальненими критеріями, без ретельного і всебічного вивчення обставин

заподіяння шкоди, особистості шкоди й особи, яка зазнала страждань [1]. Слід розуміти, про відшкодування фізичної шкоди як такої на практиці інколи майже не розглядається, оскільки сама можливість відновлення порушеного здоров'я є досить сумнівною (наприклад, при втраті органу чи настанні інших невиліковних хворобливих станів людини).

У випадках, коли одужання потерпілого є можливим, відшкодування завданої злочином фізичної шкоди переходить у площину відновлення порушених майнових прав потерпілого в формі відшкодування витрат на лікування. Разом з тим, слід зазначити, що у юридичній літературі обговорюється можливість відшкодування винним фізичної шкоди потерпілому засобами трансплантології такими вченими як С. Г. Стеценко, В. І. Кожин та М. В. Кривошеков. До складових фізичної шкоди належать: а) тілесні ушкодження, б) розлад здоров'я, в) фізичні страждання. Згідно з Правилами судово-медичного визначення ступеню тяжкості тілесних ушкоджень, затверджених наказом № 6 Міністерства охорони здоров'я України від 17 січня 1995 р. з медичної точки зору тілесні ушкодження – це порушення анатомічної цілісності тканин, органів та їх функцій, що виникає внаслідок одного чи кількох зовнішніх ушкоджуючих факторів – фізичних, хімічних, біологічних, психічних. Отже, тілесними ушкодженнями називають протиправне і винне заподіяння шкоди здоров'ю іншої особи, яким порушено анатомічну цілісність або фізіологічні функції тканин чи органів потерпілого при посяганні на здоров'я. Поряд з фізичною шкодою потерпілим одночасно заподіюється і майнова шкода, що полягає у витратах на лікування, протезування, посилене харчування тощо [2, с. 34]. Враховуючи вищевикладене, поняття фізичної шкоди може бути сформульовано таким чином: фізична шкода це фізичні страждання людини, фізичний біль, функціональний розлад організму, інші відхилення від звичайного стану здоров'я, а також смерть, спричинені людині в наслідок кримінального правопорушення, що посягає на немайнові або майнові права громадянина, та внаслідок рішень чи дій (бездіяльності) правоохоронного або судового органу. Фізична шкода визначається

через сукупність змін, що об'єктивно сталися внаслідок вчинення кримінального правопорушення в стані людини як фізичної істоти.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012. Голос України. – 2012. – 19 травня (№ 90-91).
2. Правила судово-медичного визначення ступеню тяжкості тілесних ушкоджень затв. наказом № 6 Міністерства охорони здоров'я України від 17.01.1995 р. Судово-медична експертиза. – К., 1999. – С. 34–44.